

ACC. N:R. M 40878: 1-5
Landskap: Småland Upptecknat av: ^{fil. känd.} Frans Gunnar Sundberg
Härad: Östra Adress: Storgat. 63, Vetlanda
Socken: Vetlanda, Hemborg, Nyresjö Berättat av: dika personer; se uppt. bla
den bakom!
Uppteckningsår: 1948. Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Prestare.

s. 1-5. LuF. 60.

Prestaver

I min fjugoårsålder (o. 1893) prestaverade man för en och annan av högre stånd såsom för militärer. Med tiden har det blivit allt vanligare. Med prestaver menade man själva stängerna. Varifrån de kommit vet jag ej.

Prestaverna här i Vellinga besto av omkr. 150 cm. långa stavar som upphöll övergö i kulforn och äro florsbehängda. De ägas av kyrkan.

Det var en oskärmen lag att det endast var vid förmånliga folks begärning bruket förekom. — Det var och är ännu några närliggande kamrater i samma samhällsställning, som fungera som prestaverande. — Frii varesokenen icke man till kyrkan med likvagnen: båten dragen av två hästar. Vid kuskens sida satt ofta någon av de närmaste. Efter likvagnen kom de sörjande.

När processionen började gå vil kyrkparten gick ^{de bästa} prestaver de i par framför kistan. För gick stundom knekten ensam framför likvagnen. Var han var under åkningen

ACC. N:R M. 10878:2.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

(Prestaver 2.) vet jag ej. — De prestaverande stå med hatten på under jordfästningsakten. Jag tror de sänker prestaver-
na ned över kistan.

Gravkors har inte funnits i Vellanda, men väl neråt
Kronobergs län, i Åseda t. ex. Jag tror de haft det i
Åseda också.

Processionskors av mindre storlek har ej funnits
här i Vellanda.

Prestaver och stolpar.

1. Prestaver förskom vid herrarörens begravning, om jag förkomma de inte. Jag minns bruket från pastor Tellander och majorskan Stålhammars på Salskult begravning 1899 och även från majorens begravning 1907.

Jag undrar om de inte hade ett litet kors upphill samt var flerbekängda. De stod i kyrkan och ägdes väl av den.

De båda prestaverande var ur de bästa vännernas krets och de gick före kistan och stod under jordfästningen. Jag kan inte minnas ett de sånkle prestaverande över kistan.

2. Gravkors av trä omkring $\frac{1}{2}$ m. höga och svartmalade med namn i vitt eller förgyllning fanns flera från förra hälften av 1800-talet på kyrkogården. De sattes upp på kullen en tid efter begravningen, efter vad jag vet.

3. Stolpar användes under min tid. Det var $1\frac{1}{2}$ m. långa träer med några skärningar upphill och

Prestaver.

Vid "kamrädinnans" von Poratz på Drakulla begravning, när jag var en 11-12 år, hade de prestaver, men det var mycket ovantligt på den tiden.

Det var en liten "flagga" på den och de stod i gamla kyrkan, när den var församlingskyrka.

Prestaverna användes blott vid adel, men ej vid prästers begravning. Varken vid Wikborns, Lönnegrens eller Ericsons begravningar (1868, -77 o. -86) förekom de. — Vid "kamrädinnans" begravning var det ett par högre personer i uniform med plumer i mörrenna, som bar prestaverna. Det var det även 4 hästar för likvagnen från Drakulla (de äkte merendels efter 3 hästar) och de prestantverande gick förest in på kyrkogården och stod under jordfästningen.

Vid enkla mäns begravning, dock ej de fattigaste, skulle två kucklar gå före kistan. — När en kuckel från Hjeltaryd begravdes, sköt de i graven, det kommer jag ihåg.

Något gravkor, någon stolpe, itar eller bräda kommer jag inte ihåg.

Prestaver

I min tjugoårsålder (o. 1893) prestaverade man för en och annan av högre stånd såsom för militärer. Med tiden har det blivit allt vanligare. Med prestaver menade man själva stängerna. Varifrån de kommit vet jag ej.

Prestaverna här i Vellinga bestå av omkr. 150 cm. långa stavar som upphll övergås i kulforn och är flötsbehängda. De ägas av kyrkan.

Det var en osteriken lag att det endast var vid förmånliga folks begravning bruket förkom. — Det var och är ännu några närstående kamrater i samma samhällsställning, som fungera som prestaverande. — Frii varesokenen äkte man till kyrkan med likvagnen: båten dragen av två hästar. Vid kuskens sida satt ofta någon av de näraste. Efter likvagnen kom de sörjande.

När processionen började gå vid kyrkporten gick ^{de två} prestaver de i par framför kistan. För gick stundom knekten ensam framför likvagnen. Var han var under åkningen

ACC. N:R M. 10878:2.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

(Prestaver 2.) vet jag ej: — De prestaverande stå med hatten på under jordfästningsakten. Jag har de sänker prestaverna med över kistan.

Gravkors har inte funnits i Vellanda, men väl neråt Kronobergs län, i Åseda t. ex. Jag tror de haft det i Åseda också.

Processionskors av mindre storlek har ej funnits här i Vellanda.

Prestaver och stolpar.

1. Prestaver förkom vid herrskapens begravning, om jag förklarar de inte. Jag minns bruket från pastor Tellander och majorinnan Stålhammars på Salskult begravning 1899 och även från majorens begravning 1907.

Jag undrar om de inte hade ett litet kors upphill samt var flerbhängda. De stod i kyrkan och ägdes väl av den.

De båda prestaverande var ut de bästa vännernas krets och de gick före kistan och stod under jerdferingen. Jag kan inte minnas att de sånkte prestaverand över kistan.

2. Gravkors av trä omkr. $\frac{1}{2}$ m. höga och vaktmelade med namn i vitt eller förgyllning fanns flera från förra hälften av 1800-talet på kyrkogården. De sattes upp på kullen en tid efter begravningen, efter vad jag vet.

3. Stolpar användes under min tid. Det var $1\frac{1}{2}$ m. långa bräder med några skärningar upphill och

(Prestares L.) med namnet och en psalmsvers eller ett bibelställe på ena sidan. Det var nog samme person, som gjorde kistan och stolpen. — En militär skulle bära stolpen rak framför sig i processionen från likvagnen och han stod med den jämfört sig under jordfästningen och satte sedan ned den vid huvudet av kistan. — Stunden var inte stolpen klar vid begravningen utan sattes dit senare.

"Keru bar stolpen?" var en ständigt fråga efter begravningar i min barndom.

Stolpen var allmän på 1870-, 80- och 90-talen i varje fall. Efter 1900 började stonarna bli mer vanliga.

Prestaver.

Vid "kamrädinnans" von Perats på Drakulla begravning, när jag var en 11-12 år, hade de prestaver, men det var mycket ovanligt på den tiden.

Det var en liten "flagga" på den och de stod i gamla kyrkan, när den var församlingstygga.

Prestavarna användes blott vid adl, men ej vid prästers begravning. Varken vid Wikborns, Lönnegrens eller Ericsons begravningar (1868, -77 o. -86) förekom de. — Vid "kamrädinnans" begravning var det ett par högre personer i uniform med plumer i mössorna, som bar prestavarna. De var det även 4 hästar för likvagnen från Drakulla (de icke merendels efter 3 hästar) och de prestaverande gick förest in på kyrkogården och stod under jordfästningen.

Vid enkla människors begravning, dock ej de fattigaste, skulle två kucklar gå före kistan. — När en kuckel från Hiltaryd begravdes, sköt de i graven, det kommer jag ihåg.

Något gravkor, någon stupa, stav eller bräda kommer jag inte ihåg.